

متن پرسش

بسم الله الرحمن الرحيم. عرض سلام و ادب و احترام خدمت شما. سوالاتی برایم ایجاد شده است. ممنون می‌شوم پاسخ بفرمایید. می‌خواستم شروع کنم به خواندن تاریخ معصومین علیهم السلام. با خود گفتم ابتدا از لنز عرفان اسلامی به زمان و تاریخ نگاهی بیندازم. در اولین مواجهه، نظریه علم الاسماء تاریخی مرحوم فردید نظرم را به خود جلب کرد. بعد از آن مطالبی از تلقی ابن عربی در باب زمان خواندم. بار دیگر به انبوه پاسخهایی که شما به کاربران داده‌اید نگاه کردم؛ کلماتی برایم آشنا بود و مرا به یاد مطالب محیی‌الدین در فتوحات می‌انداخت: روح زمانه، مظهر اسم غالب، قطب زمان، ظرفیت هر تاریخ، کل یوم هو فی شأن، الدهر هو الله و ... ۱. استاد! به نظر شما چگونه می‌شود تاریخ زندگی معصومین علیهم السلام را از این دریچه مطالعه کرد که آنها مظهر اسم غالب در زمان خود بودند و مقدرات الهی بر اساس آن اسم جاری می‌شد؟ ۲. چگونه می‌توان خود را در تاریخ زندگی هر معصوم حاضر کرد تا بفهمیم اسم غالب چه بوده است؟ چه از طریق علم حضوری و چه از طریق علم حصولی. ۳. به نظر شما بهتر نبود مرحوم فردید، علاوه بر مبنایی که از ابن عربی اخذ کرده بود، قالب و روبنای نظریه خود را نیز از او وام می‌گرفت و بعد از آن به نسبت هایدگر با این دستگاه فکری می‌پرداخت؟ با تشکر از بذل توجهتان خواهشمندم اگر نکته‌ای اضافه بر این سوالات در باب «دریافت تجلیات الهی از طریق امام زمانه» و چگونگی کاربرست آن در مطالعه تاریخ معصومین دارید بفرمایید.

متن پاسخ

باسمه تعالی: سلام علیکم: ۱. عمده آن است که مطالعات ما با چنین رویکردی باشد تا در آیینه حرکات و سکنات و گفتار اولیای الهی، انوار اسماء مدّ نظرمان باشد. ۲. با مطالعات دقیق نسبت به سیره اولیای الهی این خصوصیات به‌خوبی پیش می‌آید. ۳. به نظر بنده جناب فردید با مطالعه آثار هایدگر متوجه شدند می‌توانند چنین مواجهه خوبی با آثار ابن‌عربی داشته باشند، وگرنه مثل سایرین، آثار ابن عربی را تبدیل به نوشته‌های خواندنی می‌کردند. ۴. عمده توجه به حضور تاریخی است که جان ما را محل تجلیات انوار الهی می‌کند. به نظر می‌آید با تأمل در کتاب «سلوک ذیل شخصیت حضرت امام خمینی (رضوان‌الله‌تعالی‌علیه)» بتوان در این وادی‌ها حاضر شد. موفق باشید